

УДК 658.7:338.43.02

ПАРАДИГМА ЛОГІСТИКИ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Н. Струк, к.е.н.

Українська академія друкарства

Постановка проблеми. Зважаючи на складність виконання завдань управління логістичною діяльністю підприємства, потрібні нові, ефективніші порівняно з традиційними методи виконання завдань у складних економічних системах у межах теорії логістики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням суті, видового розмаїття, принципам організації логістичних формувань на засадах концепції логістики приділяли увагу чимало вітчизняних та іноземних науковців. Автор О. Хромов стверджує, що теорія логістики (як науки про управління логістичною діяльністю) в сучасному вигляді сформувалася у США, а вирішальний внесок в її створення, використання та розвиток зробили американські фахівці R. H. Ballou, E. J. Bardy, B. S. Blanchard, D. J. Bowersox, D. J. Closs, W. C. Copacino, J. J. Coyle, M. S. Daskin, N. A. Glaskowsky, J. L. Heskett, R. M. Irvine, J. F. Magee, R. T. Miles, M. S. Myers, D. B. Rosenfield, R. D. Shapiro, A. G. Slater та ін. [3, с. 14]. За твердженням М. Окландера, цю теорію формували завдяки поступовому синтезу чотирьох наукових концепцій – аналізу загальних витрат, системного підходу, розвитку сервісу та підвищення уваги до каналів фізичного розподілу [2]. Науковці А. Семенов та В. Сергеев у фундаментальному підручнику “Логистика. Основы теории” [4, с. 137] вказують на те, що формування концепції управління логістичною діяльністю базувалося на одночасному розвитку такого специфічного наукознавчого інструменту, яким є парадигма логістики, тобто вихідна концептуальна схема, модель постановки проблем та їх вирішення, сукупність методів дослідження, що панують протягом відносно тривалого часу в цій науці.

Постановка завдання. Основне завдання управління логістичною діяльністю можна визначити як досягнення відповідності фактичних і заданих споживачем (споживачами) обставин, які охоплює «комплекс логістики». Проте перед службами управління у сфері логістики можуть поставати різноманітні завдання, які різняться між собою за масштабністю (або ж за рівнем значущості) і поділяються на глобальні, загальні та часткові [5, с. 182]. Складність виконання цих завдань змушує сучасних управлінців шукати інноваційні управлінські підходи, зокрема в логістичному аспекті.

Виклад основного матеріалу. Історично склалися чотири основні парадигми логістики: аналітична (класична); технологічна (інформаційна); маркетингова; інтегральна (див. рис.).

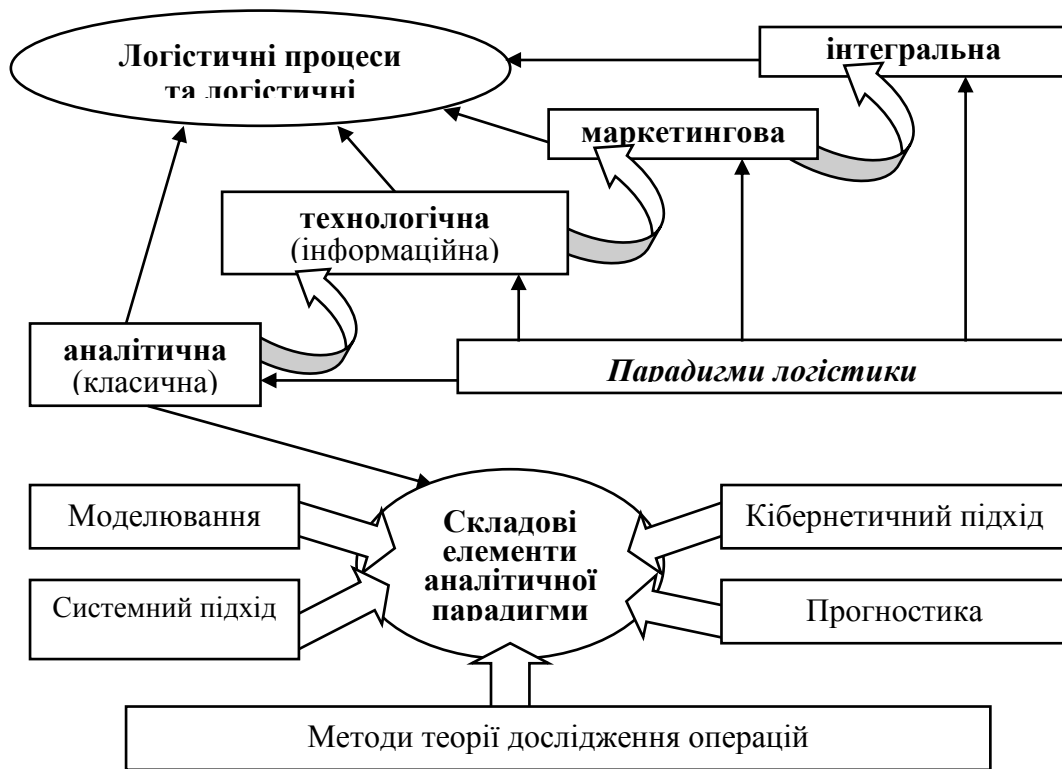

Рис. Розвиток парадигми логістики як методологічної основи управління логістичною діяльністю*.

*Власна розробка автора.

Аналітична парадигма логістики відображає класичний підхід до управління матеріальними потоками у сферах виробництва та обігу на основі застосування методів системного аналізу, теорії дослідження операцій, кібернетичного підходу і прогностики; передбачає, що: об'єкт логістики може бути змодельовано та вивчено засобами загальної теорії систем; проблеми управління системою та її складовими елементами і підсистемами можна і належить вивчати відповідними методами кібернетики; проблеми вибору і прийняття рішень підсистемою регулювання та управління зумовлюють потребу в застосуванні методів теорії дослідження операцій.

Технологічна парадигма, пов'язана з розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій, відображає тенденцію до перенесення акценту з технологічних на управлінські аспекти та орієнтується на можливості використання комп'ютерної техніки і стандартних програмних продуктів для вирішення окремих проблем оптимізації руху матеріального потоку. Маркетингова парадигма переносить основну увагу на маркетингове забезпечення побудови системи управління матеріальними потоками. Подальший розвиток ідеї маркетингової парадигми отримують у так званій інтегральній парадигмі, в якій на перший план виходить узгоджена взаємодія підприємств – учасників логістичного

ланцюга, котрі є відносно автономними, але взаємопов'язаними матеріальним потоком центрами логістичної активності, що взаємодіють у межах цілісної економічної системи, створеної для задоволення потреб кінцевого споживача.

Такий підхід передбачає, що функціонування сфери логістики й успішність виконання її основної функції залежать від ефективності взаємодії всіх компонентів цієї сфери – ресурсів, логістичної діяльності, інфраструктури логістичної діяльності, управління логістичною діяльністю і загалом управління сферою логістики (яке у свою чергу має базуватися на якісній науковій теорії, основою якої має бути концепція логістичної діяльності (у вітчизняній літературі її традиційно визначають як “концепцію логістики”).

Загалом термін “концепція” означає “система поглядів, те чи інше розуміння явищ, процесів; основний конструктивний принцип різних видів діяльності” [1, с. 49]. У цій дефініції важливо звернути увагу на те, що концепція є базовим принципом певної діяльності. У такому разі зрозуміло, що опорну конструкцію теорії логістики формує система поглядів на організацію, реалізацію та управління комплексом логістичних процесів, тому треба аналізувати “концепцію логістичної діяльності”, а не “концепцію логістики”.

Висновки. Складність завдань управління логістичною діяльністю, ще й у поєднанні з необхідністю їх вирішення щодо інтегрованих логістичних підходів, змушує шукати відповіді не лише у парадигмі логістики як методологічній основі управління логістичною діяльністю, а й тлумаченні дефініцій «логістики», визначенні концепції логістичної діяльності (оскільки у вітчизняній літературі її традиційно визначають як «концепцію логістики»). Ці напрями досліджень актуальні, потребують уважного вивчення та аналізу з подальшим висвітленням висновків у фахових публікаціях і наукових роботах.

Бібліографічний список

1. Гаджинский А. М. Логистика : учебник / А. М. Гаджинский. – 3-е изд., перераб. и дополн. – М. : Маркетинг, 2000. – 375 с.
2. Окландер М. Логистика : підручник / М. Окландер. – К. : ЦУЛ, 2008. – 346 с.
3. Окландер М. А. Промислова логістика : навч. посіб. / М. А. Окландер, О. П. Хромов. – К. : ЦНЛ, 2004. – 222 с.
4. Семенов А. И. Логистика. Основы теории / А. И. Семенов, В. И. Сергеев. – СПб. : Союз, 2003. – 544 с.
5. Струк Н. Особливості впровадження логістики в систему управління підприємств / Н. Струк // Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. пр. / [ред. кол. Апопій В. В., Дайновський Ю. А., Скибінський С. В. та ін.]. – Львів : Вид-во ЛКА, 2009. – С. 180-184.

Струк Н. Парадигма логістики як методологічна основа управління логістичною діяльністю

Проаналізовано сучасні напрями наукових досліджень у сфері логістики. Виділено концептуальні логістичні підходи в управлінні. Запропоновано шляхи впровадження положень логістичної парадигми у практику управління підприємством.

Ключові слова: логістика, логістична парадигма, логістичне управління, концептуальні логістичні підходи.

Struk N. Positions of logistic paradigm in practice of management

Modern directions of scientific researchers are analyzed in the field of logistic. Conceptual logistic approaches are selected in the management. The ways of introduction of positions of logistic paradigm in practice of management are offered enterprise.

Key words: logistic, logistic paradigm, logistic management, conceptual logistic approaches.

Струк Н. Парадигма логистики как методологическая база управления логистической деятельностью

Проанализированы современные направления научных исследований в области логистики. Определены концептуальные логистические подходы в управлении. Предложены пути внедрения идей логистической парадигмы в практику управления предприятием.

Ключевые слова: логистика, логистическая парадигма, логистическое управление, концептуальные логистические подходы.